

HƏR İKİ DÜNYADA
CƏNNƏT MƏLƏYİM

Elşən Abduləliyev
Şəhanə Abduləliyeva

HƏR İKİ DÜNYADA CƏNNƏT MƏLƏYİM

*Biləkləri kəsmək boş şeydir,
Sən heç ümidini kəsdinmi?!*

MƏRİF
nəşriyyatı
Bakı - 2023

Operator: Sevdə Əliyeva
Dizayner: Fəriz Məhərrəmov

Elşən Abduləliyev. Şahanə Abduləliyeva.
“Hər iki dünyada cənnət mələyim”.
Bakı, “Maarif”, 2023, 64+20 (rəngli) səh.

ISBN: 978-9952-445-20-09

~~~~~ *Hər iki dünyada cənnət mələyim* ~~~~~

“ŞƏHİD ELŞƏN MÜSLÜMOVUN XATİRƏSİNƏ”

*Əzizinəm, qan ağlar,
Səhər doğan dan ağlar.
Şəhid olan igidə,
Ürək yanıb, can ağlar.*

Bəli, bu gün şəhid olan hər bir Vətən övladının həyat yoluna baxdıqda qürur duyuruq və eyni zamanda kövrəlirik.

Düzdür, şəhidlər bizim qürur mənbəyimizdir, baş tacımızdır. Həmişə başımızı dik tutmalıyıq. Lakin bu bayatıda deyildiyi kimi, itirdiyimiz hər can parçamıza görə yer də, göy də lərzəyə gəldi. Özümüzü toxtaq tutsaq da, bu cür cavanlara, igidlərə, şəhidlərə ağlamamaq, sızlamamaq mümkün olmadı. Qəlb sızlayır, ürək paralanır yarımçıq qalan nakam həyatlara.

Biz bu gün Vətən müharibəsində şəhid olan igidlərimizin həyat yoluna nəzər saldıqda onların necə çətin döyüşlərdən, necə çətin sınaqlardan keçdiklərinin şahidləri oluruq.

Bu həyat yolu bugünkü, sabahkı gəncliyimizə deyir: Ülvi əməllər uğrunda çarpışanların həyat qayəsi ölməkdir. Bugünkü qələbəmiz və rahatlığımız, böyük amallar uğrunda canlarını əsirgəməyən igidlərimizin döyüş meydanlarında göstərdikləri qəhrəmanlıqların, axıtdıqları qanların bahasına başa gəlmişdir. Biz bu mənəvi qayələrin sorucusu, daşıyıcısı və bayraqdarı olmalıyıq. Vətən, dost, xalq yolunda qüvvəsini, həyatını əsirgəməyənlərin, qəhrəmanların, şəhidlərin adı

daim yaşayır, ömürləri yanan ulduzlar kimi sönmür.

Qəhrəmanlıq haqqında belə bir deyim var: “Anadan olanda heç kim dünyaya qəhrəman gəlmir. Qəhrəmanlar döyüşdə doğulur”.

Bu baxımdan 2020-ci ilin payızında Azərbaycanın növbəti qəhrəmanları doğuldular. Bu Vətən müharibəsində Azərbaycan gənclərinin Vətən sevgisinin, mübarizə əzminin bir daha şahidi olduq. Vətənin azadlığı uğrunda neçə-neçə Vətən oğlu qəhrəmanlıqlar göstərdilər, qazi oldular, şəhidlik zirvəsinə ucaldılar.

Gəncliyinin ən yaxşı çağlarını torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda mübarizədə keçirən, Azərbaycanın, Azərbaycan xalqının qələbəsi yolunda heç bir çətinlikdən geri çəkilməyən, öz mətanət və mərdliyi ilə nəsillərə nümunə ola biləcək qəhrəman oğullarımızdan biri də şəhid Müslümov Elşən Həbil oğludur.

Müslümov Elşən Həbil oğlu 1995-ci il sentyabr ayının 2-də Bakı şəhərində anadan olmuşdur. 2002-ci il sentyabr ayının 1-də 286 sayılı məktəbin 1-ci sinfinə qəbul olmuş və 2011-ci ildə həmin məktəbin 9-cu sinfini bitirmişdir. Elə həmin ildə Bakı Humanitar Kollecinə qəbul olmuşdur. 2014-cü ildə həmin kollecin Turizm və idarəetmə fakültəsini yaxşı qiymətlərlə bitirmişdir.

Məktəb illərində ən sevdiyi fənn Hərbi hazırlıq dərsi idi. Həmin dərse o, həmişə hazırlıqlı gedərdi.

Elşən ciddi təhsil, ictimai işlərlə yanaşı olaraq, müxtəlif hərbi dərnəklərdə də məşğul olmağa vaxt ayırırdı. Bu, heç

də adi maraq deyildi. Torpaqlarımızın bir hissəsinin erməni tapdağı altında olması onu da narahat edirdi. O, Vətənə bağlı və bayrağını sevən vətəndaş idi. O, fikirləşirdi ki, mən necə edim ki, tarixə düşüm. Avtomobilində sevdiyi Azərbaycanın üçrəngli bayrağını saxlayırdı. Bir dövlət tədbiri olanda avtomobilini bayraqla bəzəyirdi.

Elşən Azərbaycan bayrağı ilə həmişə qürur duyurdu və həmişə bayrağı daha da yüksəklərə qaldırmaq arzusunda idi.

O, 2014-2015-ci illərdə hərbi xidmətdə olmuşdur. Hərbi xidmətini 2016-cı ilin dekabrına kimi “N” sayılı hərbi hissədə başa vurmuşdur. Xidmət elədiyi dövrdə məxfi rabitəçi peşəsinə yiyələnmiş, yaxşı xidmətə görə dəfələrlə fəxri fərmanlara layiq görülmüşdür. Nümunəvi xidmətə görə hərbi hissə komandiri tərəfindən bir neçə dəfə məzuniyyətə buraxılmışdır. Eyni zamanda, nümunəvi xidmətinə görə Elşən çavuş rütbəsi ilə yanaşı, yaxşı atıcı döş nişanına layiq görülmüşdür.

O, bu xidmətləri ilə çalışırdı ki, həmişə doğmalarının, valideynlərinin başını uca etsin. O, buna uşaq yaşlarından alışmışdı. Həmişə hər bir işin öhdəsindən layiqincə gəlirdi. Çox ailəcanlı idi. Qohumluqda, qonşuluqda olan hamını, hər kəsi müdafiə edərdi. Onun gələcəklə bağlı çox arzuları vardı. O qədər gözəl, mehriban idi, ata-anasına, ailəsinə, dostlarına sadıq idi. Uşaq vaxtlarından Vətəninə sevmə, öz yaşadları arasında öz xasiyyəti ilə seçilənlərdən idi. Özündən böyüklərə həmişə hörmət edər, onlarla həmsöhbət olardı. Bir sözlə, həmişə vətəninə bağlı, vətəninə sevmə, vətən yolunda lazım gələrsə ölümə gedənlərdən idi.

25 illik ömür yolunda Elşən Müslümov da çoxları kimi torpaqlarımızı işğal edib, insanları ev-eşiyindən didərgin salan düşməndən qisas hissi ilə yaşayırdı. Hər an Ali Baş Komandanın əmrini gözləyirdi. Vətən müharibəsi başlayanda, o da döyüşlərə qatıldı. 21 sentyabr 2020-ci il tarixdə Ağsu rayon Hərbi Komissarlığından Müslümov Elşənə çağırış vərəqi gəlir. Həmin gün o, getməyə qərar verir və gecə saat 22:00-da Goran rayonuna yollanır. İlk olaraq Goran rayonunda təlimdə olmuşdur. Goranda üç gün qaldıqdan sonra Elşən Mingəçevirə yollanır. Sentyabr ayının 26-sı Vətən müharibəsi başlandı. Elşən müharibəyə gedən ilk könüllülərdən biri oldu.

Gedən döyüşlərdə düşmənin ağır itkilərə məruz qalmasında onun da payı var. Elşənin ilk döyüşü Talış kəndi uğrunda gedən döyüşlər olmuşdur. Bu döyüşlərdə o, çox böyük hünər göstərmişdir.

Müslümov Elşənin igidliyini, qorxmazlığını komandirləri, döyüş yoldaşları daim yaxşı qiymətləndirir. Mülki həyatında olduğu kimi, döyüş yoldaşları arasında da o, çox böyük hörmət sahibi olmuşdur. O, çox vaxt dostlarına, döyüş yoldaşlarına ürək-dirək verir, onların qələbəyə doğru irəliləməyinə təkan verərdi.

Deyərdi: “Yadda saxlayın ki, Vətən yolunda, haqq yolunda ölmək, şəhid olmaq hər birimiz üçün şərəfdir”. Düzdür, insan üçün ən qiymətli şey həyatdır. Lakin insan elə yaşamalıdır ki, ölərkən deyə bilsin: mən bütün həyatımı, bütün qüvvəmi dünyada ən gözəl bir şeyə – Vətənimin, torpağımın azadlığı uğrunda mübarizəyə sərf etdim.

Şəhid Elşən Müslümovun daxili aləmi Vətən sevgisi ilə zəngin idi. O, hər döyüş meydanında “Mənə heç bir şey olmaz! Belə təhlükələrdən az çıxmamışam ki!” – deyərdi və döyüşə atılardı.

Şəhid Elşən Müslümovun ən ağır, dəhşətli döyüşü “Suqovuşan” və “Ağdərə” uğrunda olmuşdur. O, komandirindən döyüş əmri alan kimi yoldaşları ilə birlikdə 2020-ci il oktyabr ayının 9-u Ağdərə istiqamətində hücum keçir. Bu döyüşdə düşmənin xeyli texnikasını və canlı qüvvəsini məhv edirlər. Bu qanlı vuruşma Elşən Müslümovun son döyüşü olur. Döyüş meydanında qəhrəmanlıqlar göstərən Elşən Müslümov Vətənin, torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhid olur. O, qələbə naminə özünü qurban verir.

Bəli, daha bir eloğlumuz şəhid olur və əbədiyyətə qovuşur. Amma əsrlər gəlib keçəcək, Qarabağ müharibəsində qəhrəmanlıqla vuruşaraq şəhid olmuş çavuş Elşən Müslümovun adı tarixlərdə əbədi yaşayacaqdır.

Şəhid Elşən Müslümov ailəli idi. Vətənə əmanət altı aylıq körpə qız övladı qaldı.

O, hərdən telefonla evlə əlaqə saxlayırdı. Sonuncu dəfə oktyabr ayının 7-də danışanda demişdi: “Ola bilsin ki, mənə zəng çatmasın”.

Elə də oldu, 7-dən sonra ona zəng çatmamışdı. Amma hər danışanda hamını soruşurdu. Ən çox darıxdığı gül balası Elnaz idi. Deyirdi, çox darıxır onun üçün, qucaqlamaq, bəgrinə basmaq istəyirdi, doyunca görmədiyi, qoxlamadığı o gül balasını. Deyirdi, darıxmayın, tez bir zamanda qələbə

çalarıq, müharibə qurtarar, görüşərik, bu həsrət bitər. Amma tam əksinə oldu. Mənfur düşmən gülləsi o arzuları çiçəklənməyə qoymadı.

Bu gün balaca Elnaz hələ xəbərsizdir bu ayrılıqdan. Atasının çox uzaq bir səfərdə olduğunu anlamır. O şirin, gülər gözləri həmişə o qapıda olacaq, qəhrəman atanı gözləyəcək. Amma gözlədiyi gəlməsə də, Elnaz atası ilə həmişə fəxr edəcək. Baş uca gəzəcək və deyəcək: "Mən Vətənimizin bütövlüyü uğrunda şəhid olmuş çavuş Elşən Müslümovun qızıyam!"

Balaca Elnazla yanaşı, şəhid Elşən Müslümovun bütün ailə üzvləri, yaxınları bu acını yaşayırlar. Bəli, hər axşamı, hər səhəri, hər anı ümidlə qarşılayırdılar Elşən Müslümovun doğmaları. İstəyirdilər tez bitsin bu izzirab, bu ayrılıq.

Elşənlə həmişə qürur duyan, onunla fəxr edən Həbil atasının, Elşəni gözünün ilki bilən, kiçikliyindən-böyüklüyünə kimi hər bir hərəkətinə sevinən, həmişə ondan xoş münasibət görən Şövqiyyə ananın, onu özünə həmişə arxa bilən, dayaq bilən qardaşı Rövşənin, onu özünə ömür-gün yoldaşı seçən, özündən də çox istəyən, başının tacı bilən Nəzrin xanımın və balaca Elnazın gözləri yollarda qaldı. Amma nə deyəsən zalım fələyə. Puç etdi bütün arzuları, ümidləri.

Çavuş Elşən Müslümov şəhidlik zirvəsini sevdi, haqq dünyasına qovuşdu.

Bu gün şəhid Elşən Müslümovun döyüş yolunu xatırladıqca qürur hissi duyuruq. Eyni zamanda, təəssüf, həzin bir kədər hissi də bizi boğur. Böyük qələbə bayramı günündə bu qələbəni qazanmaq yolunda qurban getmiş Elşən kimi

igidlərimizin aramızda olmadığına təəssüflənirik. Azərbaycan xalqının mərd, igid, gülərüzlü balası şəhid Elşən Müslümov indi Şəhidlər xiyabanında əbədi yuxuya gedib. Ancaq o, cismən aramızda olmasa da, ruhən hər birimizin qəlbində yaşayır və yaşayacaqdır.

- Şəhidlər heç zaman ölmür, şəhidlər əbədi olaraq ürəklərdə yaşayır.

- Şəhidlik ürəyin hökmüdür, damarda axan qeyrət dolu qanın hökmüdür. Hər yetən ölüm şəhidlik deyil. Şəhidlik haqq yolunda qazanılan ölümdür.

Bu gün, sabah və əsrlər boyu şəhidlərimizin davamçıları varsa, arzuları həyata keçirsə, xatirələri hər yerdə anılırsa, deməli, onlar ölməyiblər, sıralarımızda yaşayırlar.

Göstərdiyi igidliyə, qəhrəmanlığa, şücaətə görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən çavuş Müslümov Elşən Həbil oğlu (ölümündən sonra) "Suqovuşanın azad edilməsinə görə", "Vətən uğrunda", "Cəsur döyüşçü" medalları və "III dərəcəli Vətənə xidmətə görə" ordeni ilə təltif olunmuşdur.

Abşeron rayonu Hökməli qəsəbəsində Müslümov Elşənin adı verilən küçədə, ailəsi tərəfindən əziz xatirəsinə abidə ucaldılmışdır.

Bununla yanaşı, məzun olduğu 286 sayılı məktəbin rəhbərliyi tərəfindən şəhidlərlə birgə abidə kompleksi və xatirə muzeyi yaradılmışdır. Bu muzeydə Elşənin və şəhid qardaşlarının hərbi geyimləri və əşyaları qorunub saxlanılır.

Dövlət tərəfindən şəhid Müslümov Elşən adını əbə-

diləşdirərək, Bakı şəhəri, Yasamal rayonunda doğulub, böyüyüb, boya-başa çatdığı küçəyə, həmçinin Abşeron rayonu Hökməli qəsəbəsində küçələrin birinə adı verilmişdir.

Bu gün şəhid Elşən Müslümov hər birimizin qəlbində əbədi yaşayır. Hər birimizin ona, onun ruhuna qarşı hörməti, ehtiramı var. O, Azərbaycanımızın, ən əsası da doğma Kalvamızın şəhididir. Kalva kəndinin igidləri istər I Qarabağ müharibəsində, istərsə də II Qarabağ müharibəsində şücaətlər, qəhrəmanlıqlar göstərərək şəhid olublar. Onlar haqqında qəhrəmanlıq şeirləri, məqalələr, xatirələr şairlərimiz və yazıçılarımızın tərəfindən qələmə alınmışdır.

Şəhidimiz Elşən Müslümovun xatirəsinə də yazarlar tərəfindən qəhrəmanlıq bayatıları, şeirləri, məqalələri yazılmışdır. Bu yazarlardan biri də doğma Kalvamızın yetirməsi şair Əzizağa Kalvalının qəlbindən keçən fikirləri, şəhidlərimizə olan ürək yanğısı, ağrıları qələmindən keçərək ağ varaqda öz əksini tapmışdır. O, şəhid Elşən Müslümovun xatirəsinə ithaf etdiyi şeirində belə demişdir:

*Doğma Kalvamızın sən mərd igidi,
Xalqımın əbədi yaşar şəhidi,
Şəhidliyin xalqa, yurda sevgidi.
Əbədiyyəti fəth etmişən, Elşən,
Mübarək zirvəyə yetmişən, Elşən.*

Həqiqətən də şairin yazdığı kimi, Elşən kimi şəhidlərimiz əbədidir, ölməzdir və mübarək şəhidlik zirvəsindədir.

Biz bu gün şəhidlik zirvəsinə ucalan qəhrəmanlarımıza borcluyuq. Çünki onlar gəncliklərin, cavan canların vətənə

qurban etdilər. Şəhidlərimizin hər birinin xatirəsini əziz tutmalıyıq. Nəyi bacarırsaq, şəhidlərimizin xatirəsini əbədləşdirmək üçün əlimizdən gələni əsirgənməliyik. Şəhidlərimiz haqqında nə qədər yazsaq, yaratsaq da, yenə azdır.

Kalva kəndinin istedadlı yazıçılarından biri də şairə Minirə Dadaşqızı da bu həyatdan nakam köçən şəhidlərimizə, igidlərimizə şeirlər yazmışdır ki, o şeirlərdən birini də şəhid Elşən Müslümovə həsr edərək demişdir:

*Ey yurddaşım! Asta dolan o yerdə,
O torpaqda şəhidimin qanı var.
Son nəfəsdə "Vətən sağ olsun!" deyən,
Arzuların qurban edən anı var.*

Eyni zamanda şairə Minirə Dadaşqızı ikinci şeirində də incə məqamlara toxunmuşdur. Bu şeiri analara – şəhid analarına həsr etmişdir. Bu itkiyə hamıdan çox kədərlənən, hamıdan çox alovlanan, hamıdan çox iztirab çəkən şəhid analarına.

*Sil gözünün yaşını,
Sən şəhid anasısan!
Vüqarlı tut başını,
Sən şəhid anasısan!*

*Gündə min yol ruhuna,
Səcdə eyləsək azdır.
O, təkə sənin deyil,
Bizim də balamızdır.*

Şairənin söylədiyi kimi, ey elə mərd, igid oğul böyüdən, vətənə qurban verən ana, başını dik tut. Necə ki, şəhid bala başını dik tutdu, düşmənin gözüne dik baxdı, əyilmədi, sınımadı və şəhidlik məqamına yetdi. Sən də məğrur ol, fəxr elə onunla, onu belə yaşat. Şəhid oğul təkcə sən deyil, o, Azərbaycanın, hamının oğludur, hamımızın qardaşıdır.

Biz bu gün şəhid Elşən Müslümovla qürur duyuruq. Gələcək nəsillər də belə oğullarımızla fəxr edəcək, vətəni sevcək, qoruyacaq, onların davamçıları olacaqlar. Şəhidlərimizin davamçıları varsa, arzuları həyata keçirsə, xatirələri hər yerdə anılırsa, deməli, onlar ölməyiblər, sıralarımızda yaşayırlar.

Bəli, şəhid adaş, şəhid qardaş, Allah sizə rəhmət eləsin. Vətənimin mərd igidi, qəhrəmanı. Sən hər zaman qəlbimizdə yaşayacaqsan. Bu son deyil...

Sözümü bir bənd şeirimlə bitirirəm:

*Yenilməz xalqımın şəhidi Elşən,
Hər an könüllərdə, ürəklərdəsən.
Təzəcə dil açan körpə Elnazın,
Bizlərə xatirə qalmışdır səndən.*

Elşən Əzizoğlu

ÖMRÜMƏ DOĞAN GÜNƏŞİN CƏHƏNNƏM ATƏŞİNƏ DÖNÜŞÜNÜ İZLƏDİM YOXLUĞUNDA...

Bildiyindən də daha böyükmüş çarəsizliyim, oğul! Sadəcə birçə dəfə burxuldu ayağım ömür deyilən bu yolda... Onda da həyatım alt-üst oldu. Bu yolu heç sevmədim mən, oğul!

Sənsiz pərişandır halım. Çox məyusam, çox qızğınam... Sənə ilk göz ağrım, evimin ilki, ilk ana deyənimə qıymadığımdan taleyimə küsürəm. Amma artıq mən yorulmuşam yoxluğundan. Uduzuram sənsizliyə, oğul!

Yaşaması gərəkənlərin əmanətlərinə sahib çıxmaq üçün yaşamaq istərkən, indi ölümə könüllü gedirəm. Həyatda olmağım ruhsuz bir bədəndən başqa bir şey deyil sənsiz!.. Yaşam deyilən bu qədər ayrıntının içində sən olmadıqdan sonra...

Keçməyəcək, oğul! Bəlkə zamanla qəlbimin acısı yüngülləşəcək, amma keçməyəcək, bilirəm!

Gedişinin ayazıyla soyuyan qəlbimə xəncər belə işləməz artıq. Ay susqun, göy susqun, gün susqun, qəlbim desən...

Bir tək gül qoxulum, sən qoxulum Elnazın kəlimələr qurmağa çalışır. Sən yoxkən, ilk kəlmə nə öyrədək ona?! Söylə! – desəm, duyarsanmı səsimi, oğul?! Sən də susqun!

Susqunluq böyük bir kədər hövürür qəlbimin otağına. Ruhumun səssiz yangısından kölgən gəlir, Elşən... Səndən

xaric hər şeyi yaşamış kimiyəm, oğul!

Ən çox da atəşinin qəlbimə düşdüyü günü... Şəhid oluşunu... Düşmənin gülləsinə tuş gəlişini... Gedişini... Qəlbimin üzərinə basa-basa gedişini...

Bir səssiz bağırıqdan başqa nəyim qaldı ki?! Nöqtəsiz bir cümlə kimi qaldıq sətirlərdə, oğul! Öləcək kimiyəm, bütün məniyəmdən sən axırsan... Hər yanıma, hər yarama sıçrayırsan...

Bu qədər sənə bulaşmışkən, başqa kim təmizlər ki, səni məndən?! Al qoynuna məni, oğul!

Cənnət anaların ayağı altındadır. Cənnətim oğul. Qucaqlasan məni Cənnətimdə görüşsək...

İnsan birdən-birəmi itirər, birdən-birəmi acıyla tanıyar və acı birdən-birəmi umudsuzluğa bulanar? Sənlə bərabər həyata olan ümidlərimi də basdırdım o müqəddəs Şəhid torpağına.

Güzgüdə anlamayan gözlərlə baxıram içimdəki sənə. Gedişinə güllə kimi düşəcək bir damla göz yaşı... Həsrət qaldığım, oğul!

Gözlərimdən yanaqlarıma düşür hüzn damlaları. İnsan öz içində qeyb olmağı arzularmı? Yaraya sızan qan misalı, yoxluğunun sancısına sığınıram. Üşüyürəm hələ də sənsiz, Şəhidim. Amma qalın geyinmişdim yalnızlığı bu dəfə. El-nazına – yadigarına baxaraq getməyə çalışıram. Qırıq bir ümid daşıyıram, oğul! Ağlın bizdə qala-qala bizdən getdin. İnsan yarısında tərk etdiyi filmin sonunu gözləməzmi, oğul!

Məsələn, bir quş qanadı qırıldı deyə ölməz, amma qa-

nadı qırıldığı üçün xiffətindən ölür. Sənə halımı başqa necə izah edə bilərəm, oğul! Gözləyirəm ilk gündü kimi, hələ də gəlişini gözləyirəm. Ümidlə sevgilə gözləyirəm. Eynən kəpənəyə gözləgələr demişlər və o bir günlük ömründə gözlərkən ölmüşdür. Dönəcəyin saati, həftəni, ayı, ili de, oğlum. Dönməyəcəksənsə, icazə ver mən gəlim, oğul. Bilirsən ki, gələcəyəm ey verilmiş sözüm, içilmiş andım, əlbət, bir gün gələcəyəm yanına, oğul!

İl neçə olar, hansı mövsüm, bilmirəm. Əlimdə olmadığı günlərin sayı qədər təqvim yarpaqlarından güllər, gözlərimdə gülüşün, saçlarımda qar... Cənnətdə olanım, gələcəyəm yanına, oğul!

Qəlbimə söyləməmişəm getdiyini, oğul. O səni hələ də mənimlə bilir. Amma bir gün aynanın qarşısında yoxluğunu qəbullandırmaq istəyirəm qəlbimə, oğul. Bilirəm ki, etiraz edəcək yoxluğuna, eynilə qırıq ayna kimi parça-parça olmasını gözləyirəm.

Bir rəsmimiz var, oğul. Səninlə baş-başa yam. Bəs indi rəvamıdır ki, oğul, sən öləsən, mən yaşayam?!

Sənə gəlmək istəyirəm, oğul. Ürəyinə gedən bir biletdə göndər.

Cam, pəncərə kənarı olması vacib deyil,

Can kənarı olsun, oğul!

Yaxşı dinlə, oğul, bunlar son sətirlərim sənə. Sənin üçün sərf etdiyim son cümlələr. Bilirsən ki, sənə dair nə şeirlər yazıldı. Mən səni kimsənin sevə bilməyəcəyi qədər çox sevdim...

Nə zamanın, nə zalım fələyin heç bir günahı yoxdur, oğul. Əslində belədi həmişə. Getmək istəyənin bir bəhanəsi olur. Hər nəysə, oğul! Bax, mən əl çəkirəm səndən, bizdən, özümdən. Günahdı, bilirəm cana qıymaq. Qürur duya bilərsən özünə. Hər kəs bacarmır, birini diri-diri ciyərlərini yandıraraq, döş qəfəsinə xəncəri keçirib öldürməyi.

Günün birində duysan əgər, alsan ölüm xəbərini, üstümə torpaq atılarkən son dəfə görməyə gəl məni, açıq qalan gözlərimi sən qapat, oğul! Bilirsən, ölərkən gözləri arxada qalanların gözləri qapanmaz. Mənim gözümdə, könlümdə səndə qaldı, oğul! Könlümü torpaq qapatsın. Gözlərimi əllərin qapatsın. Əllərlə qapat gözlərimi, oğul! Sənli günlərimi kitab arasında saxlayıb, qurutmaq istəyirəm, oğul. Ölmək unudulmaq deyil, oğul, unudulmaq ölməkdir. Qəlbimdə əbədi yaşayacaqsan. Liman gözlərimin önünə gəldikdə, dodaqlarım məndən xəbərsiz qaçaraq üzümdə gülüş yaranır. Və yaxşı ki, mənim oğlumsan deyirəm və sənənlə fəxr edirəm, oğul!

Biləkləri kəsmək-filan boş şeydi, sən heç ümidini kəsdinmi? Mən ümidimi kəsdim, sanki qanaması dayana bilməyən həyat damarlarından birini kəsmişəmmiş kimi. Qanaması dayanmır və hər saniyə daha çox incidir, ən pisi də nədi, bilirsinizmi? Yaşayırsan, amma ölməyirsən...

Bir ümidi, birinin xəyalını öldürmək bir həqiqəti öldürməkdən daha çətinidir, oğul. Sənlə birlikdə hər şeyimi məzarına basdırdıq. Sevincimizi, xəyallarımızı, arzularımızı içimizə basdırdıq. Üstünə də çiçəklər düzdük. Altı məzar,

üstü bağ-bağça.

Dünən yuxuma gəlmişdin yenə, oğul... Oturub ağladım yanımda olmadığına, bizimlə ola bilmədiyinə.

Sənlə nəfəs alırdım, sənlə qürur duyuram, Şəhidim. Son nəfəsim olmalıydın, bilirsənmi, niyə? Sən bitdiyində mən də bitəydim. Oturmuşam. Gecə yarısıdır. Saatdan belə xəbərim yoxdur. Divarda şəkillərin, çiynimdə əsgər pencəyin, ağlımda sən, gözlərimdən süzülürsən. Qoxun pencəyinin üstündə qalıb, qoxlayıb darıxıram. Yağış da mənə qoşulub, səngimir ki, qaçım gəlim yanına, sarılıb başdaşına. Belə getməkmi olar, Şəhidim?! Günəş belə batınca, səhər yenə çıxır.

Nə çox sevərdim səni mən, oğul. İllər bu istəyimi dəyişəcəkmi, yox, inanmıram. Sən harda olursa ol, yenə o, məsum gülüşünü düşünərkən burnumun ucu göynəyir sən-sizlikdən. Adını səndən qeyrisinə deyə bilmirəm, dilimin ucundan çıxmır Elşən sözü. Kiməsə desəm, sanki sənə xəyanət edərdim kimi gəlir. Amma sən bəlkə də çoxdan adı-mı yazmışan dənizlərə, yuyub aparıb sellər məni. Cənnətdə olanım qırdın bütün körpüləri, sənə gəlmək istəyirəm, bir yol yox, bir iz yoxdur, bir ümid yoxdur. Saçlarımıza bəyazdən kimi düşən xatirələrimizin tozunu kim silə bilər ki daha. Saçlarımızın hər telində özümü asdım mən hər gecə, xəbərin yox, gülümsəyən gözlərinin qarasından atdım özümü, xəbərin yox, mən bu qədər ölmüşkən, dirilmərdim yenidən.

Mənim biçarə yanımda nə çox sevərdim səni mən. Ailəvi tablolarımız olmalı idi sənlə, qara lentli şəkillərin yox, pul

qabında gəzdirmək üçün yox, telefonda saxlamaq üçün yox.

Qərribə görünə bilər, amma dörd küncdən ibarət evin hər divarı səndən ibarətdir, şəkillərindən ibarətdir. Asılan hər bir şəkildə bir yarımçıq qalmış xatirə, bir gözü yaşlı dilək özünü asıb o divarlardan. Bunları etməklə ürəyim azca da olsa soyuyar sanmışdım, elə deyirdilər. Hələ də bu qədər tütsüz qovrulmağımın səbəbi oldun, Şəhidim.

De, oğul, indi yaşadığımız bütün anları silib yaddaşından, yenidənmi başlamalıyıq həyata?! Yoxsa sən gedərkən həyatımın sonuna gəlib, nöqtəmi qoymalıydım həyata?!

Həyat belədir. Həmişə o qiymadqlarımız qıyar bizə. Birinə verə biləcəyiniz ən gözəl hədiyyə xatırlanan zaman daim üzünü güldürəcək xatirələrdir. Ağlımdan keçməyən sənşizliyi indi qəlbimdə daşıyıram:

*Ağlımdan hər an gəlib keçirsən,
Dilimin ucuna gəlib gedirsən.
Nəmli gözlərim yollarındadır,
Hərdən gözlərimi silib gedirsən.*

(A.Şəhanə)

Artıq yoxsan həyatımda. Parfümünü, gözlərini, səsini, gülüşünü unuduram sanki... Gün batışlarında düşürsən ağlıma. Dünən axşam qəfildən sevdiyin mahnı səsləndi. Gözlərim doldu, ciyərim yandı, boğazım düyümləndi, qoxunu axtardım, dəliyə döndüm sənşizlikdən. Gözlərimin yaşı belə quruyub sanmışdım daha sənşizlikdən, səhərin açılmasını

yanına – Fəxri xiyabana gəlməyi arzuladım.

İti bir bıçaq dirəndi boğazıma, oğul!

Telefonda saxladığım şəkillərimizdəki kimi, yenə başımı sinəyə oyub qoxlamaq, öpmək istədim. Sənşizlik həyatım boyunca daddığım ən gözəl yenilməzlik hissədir. Özümü belə itirmək istəyirəm, bir sən qal içimdə, qəlbimdə istəyirəm.

Yoxluğunda gündüzün günorta vaxtı gecəni, zülməti yaşadım. Sənşizlikdən başqa heç bir zülmət qorxutmur məni. Bir bilsən ki, sənşizlik necə qorxulu rəyadır mənim üçün, oğul. Oyanmaq istəyirəm bu rəyadan, başımı qucaqlayıb, sənşizlikdən ağarmış saçlarıma sığal çəkməyini, qorxma “Ana, mən burdayam” deməyini istəyirəm. Sən getdikdən sonra adını, rəsmini sinəmə kolyə etmişəm. Ovucuma sığıb şəklini öpərək yuxuya gedirəm. Cənnət mələyim, iki dünyada mələyimsən mənim. Varlığında toz belə qondura bilməzdim sənə. İndi üzərində ağır daş var. Qəlbimi soruşsan baş daşından da ağır bir daşdır sənşizlikdən.

İndi mən ağrısı, izzirabı dinsin deyə, vurulan atlar kimi miyəm. Məlhəmini bir tufəngdə axtaran...

Bir dəfə canım yanırdı, Kamranımı 3 yaşlı mələk üzvlü oğlumu vermişdim qara torpağa. Canımın yanğısını unutmamışdım axı mən hələ, sadəcə olaraq o yaram sizinlə dimmişdi, qaysaq bağlamışdı. Qol-qanad olmuşdun bizə, fərəhinlə uçurduq, oğul. Hər Kalva kəndində qəbiristanlığa gedərkən, bizi öndə maşına yola salıb, 3 yaşlı qardaşının qəbri ilə nədə danışardın. Söylə, oğul! Özünə cənnətdə yer-

mi ayırdırdın? Cənnətdəki mələklərim mənə niyə cəhənnəm
yanğısı, əzabı verdi gedişiniz?..

Qurduğum xəyallar solmağa başladı. Hisslərim tükə-
nib, yorulub sənsiz. Xoşbəxtliyə dair hər şey tərk etdi məni.
Duyğularım buz bağlayıb, nəfəs almağım çətinləşib sənsiz.

Tutduğum, tutduğum hər budaq qırıldı. Elnazdan
suda boğulan insan saman çöpündən yapışar misalı yapış-
mışam. Əslində daha heç kimə sənin kimi mehr salmaq istə-
mirəm, oğul.

Qönçə çiçəyimdin açmadan, qoxuna doymadan quru-
dum. Nazik budağımdın mənim, bol meyvə gətirməyən nü-
baharını daddığım, doymadan qırılanımsan.

*Dünən gecə oldu şəhid balası,
O idi gözünün ağı-qarası.
Ürəyində var bir dərin yarası,
Gözləri yaş ağlar, şəhid anası.*

*Dərdi-qəm qəddini əydi ananın,
Allah imtahana çəkdi anamı.
Soldu arzusu gül kimi ananın,
Gözləri yaş ağlar, şəhid anası.*

*Bala həsrəti ürəkdə dağ oldu,
Gecələr gözlərdən axan yaş oldu.
Qara saçları ananın ağ oldu,
Gözləri yaş ağlar, şəhid anası.*

*Məzar daşı üstə gedib, o ağlar,
Görən kəslərin qəlbini, o dağlar.
Məzar daşına sarılıb, o ağlar,
Gözləri yaş ağlar, şəhid anası.*

*Zamanla ağ saçlı ana qocalar,
İlahi, baladan ana da doyar?!
Cansız rəsmləri yadigar qalar,
Gözləri yaş ağlar, şəhid anası.*

***

Bir daş çaya düşərsə, elə də təsiri olmaz çayın axışına. Zəifcə aralanır suyu üzü dalğalanar, sadəcə bir “tıp” səsi çıxar. Yox olub gedər çayın uğultusunda.

Amma gəl ki, bir də gölə düşsün o daş...

Təsiri çox, daha qalıcı və sarsıdıcı olar. O daş var ha, o daş durğun suya necəmi təsir edir? Söyləyim...

Daşın suya dəydiyi yerdə əvvəl bir halqa peyda olur. Halqa tumurcuqlanır, tumurcuq çiçəklənir. Göz açıb yu-
mana qədər balaca bir daş nə işlər açar başa. Gölün bütün
üzünə yayılar əksi. Ta ki, son dalğa köpüyü gölün sahilinə
vurub yox olana qədər.

Çay alışqandır qarmasığa, dəli-dolu axışa. Onsuz da bə-
hanə axtarır çağlamağa. Atılan daşı içinə alar, mənimsəyər
və sonra da rahatlıqla unudar. Qarışıqlıq onun təbiətində
var. Bir daş əskik, bir daş artıq – fərqi olmaz çaya.

Gəl baxaq göl hazır deyildir belə anidən dalğalanma-
ğa. Tək bir daş belə yetər onu alt-üst etməyə, dağıtmağa,
ta dibindən sarsıtmağa. Göl daşla görüşdükdən sonra daha
əvvəlki kimi olmaz, ola da bilməz. Sənin anidən gedişində
elə oldu həyatımda, oğul. Atdığın o daş həyatımın tam orta
yerinə düşdü və alt-üst etdi bütün həyatımı, oğul. Gedişin
belimi бүkdü, Şəhidim.

Doğulduğun günü xatırlayıram atalıq sevincini, daddı-
ğım o anları və bir də sənin atalıq sevincini daddığın o anla-
rı. Allahın gözəl payı idin mənə. Hansı namərd mərimi səni
mənə çox gördü, Şəhidim?

Gülün necə qoxması deyil, sizin necə qoxladığınızdır
əsas olan. Övlad qoxusu kimi. Qoxlamaqdan doymadığın
Elnazın qollarımdadır. De, gül qoxusunu necə çəkim ciyə-
rimə sən yoxkən. Halbuki böyüsən də, ata olsan da, axı mən
səni qoxlamaqdan doymadım, oğul. Məzarına gəlmək istə-
yirəm yanına, oğul! Dözə bilmirəm sənsiz. Sən mənim idin,
qara torpağın deyil. Elə bir şərəfli ölüm, elə bir şərəfli yer
seçdi ki özünə - “Şəhidlər xiyabanı” adlanan yerdə, yanına
belə gələ bilmirəm. Təsəllim məğrur duruşun başdaşındır.
Qamətin, əzmin, vüqarın hamısı o daşda saxlanıbdır, könül-
lü vətənin ağır günündə cəbhəyə gedənim, oğul.

Titrəyən dilim, görən gözüm, vuran qəlbimdin, oğul.
Yıxılıb ayağını əzərsən deyə, velosiped belə almağa qıy-
madığımsan. Vətən sağ olsun – Səninlə nə qədər fəxr etsəm
belə azdır. Bəli! indi hamı yoxluğunda “Başını dik tut, şəhid
atası!” deyir mənə, oğul. Başı dik tutmaq üçün onurğanın
köməyi gərəkdir. Belimi qırdı gedişin, oğul!

Mən özümü dağ sanardım, oğul. Titrəyən bir səsin, yol
çəkən gözlərin yanırsıymışam məgər. Hansı dərman məlhəm
olar ürək yarasına, hansı məlhəm sürmək lazımdır qəlb
qırıqlarına, bel бүküyünə...

Darıxmağın şəfası varmıdır, oğul? Bəs həsrətin?..

Bəli, II Qarabağ müharibəsi, Vətən müharibəsi adı ve-
rildi bu savaşa. Mənimsə hələ də adını qoya bilmədiyim sa-
vaşdı bu, oğul. Udmaq üçün uduzmaq şərtmiş...

Okeanın dərinliyinə dalar kimi dalıram xəyallarına,
oğul. Özümə gəldiyimdə təngnəfəsəm. Yoxluğun boğur
məni, oğul!

Ata, ana – sən olmaqdan çıxıb o olmaqmış adətən. Ya da ki, onsuz olmamaqmış deyəsən. İçdən gülümsəməkmiş hər uğurunda.

Eyni zamanda, ağlamaqmış da hıçqırıqlarla boğularcasına. Dəlincəsinə özünə sarılmaq istəyib, fəqət başdaşına sarılmaqmış. Onun doğulduğu günmüş, hierin, miladın, Qiyamət günümü?

Yaşadıq... Məzarındakı ilk günündə. O, cənnətini yaşadı, bizsə onun gedişilə cəhənnəmi yaşadıq. Ən vacibi isə səssizcə gəlməyəcəyini bilə-bilə gözləməkmiş və sayəndə hamısını yaşadıq, oğul, bu fani dünyada.

Yaza biləcək çox misralar var ikən, susub boğazımı yandıran, oradaca düyümlənən əllərimin yaza bilməyəcəyi nə çox qırıq xəyalların qaldı, oğul! Ehtiyacım var sənə, gülüşünə, hər gecə işdən gəlib sarılıb öpməyinə, birdənəməiz olan Elnazını əzizləməyinə. O anda aldığım həzzi, keçirdiyim sevinc hissini daha heç bir şey əvəz edə bilməz.

“Hər kəs bir gün öləcək, amma ölməyi deyil, əsas necə ölməyidir əsl məsələ” deyərdin, oğul! “İnsan gərək yaşayanda da, öləndə də şərəfli ölsün” deyərdin. İstəyinə çatdın. Ölümünün ən şərəflisini seçdin. Hər dediyini etdiyin kimi...

Elə bir ölüm seçdin ki, səndən geridə qalan hər kəs, əmilərin, dayıların, dostların səninlə qürur duyur. Ölümünlə ölümsüzləşdin, oğul. Şeir oldun səsləndin, roman oldun oxundun, mahnı oldun oxundun. Bəlkə də bir mahnının notları olaraq qalacaqsan. Nəqarət qisminə qoyuldu, oğul, dillərdə dolaşırsan.

Çiyinlərin üçün çoxmu ağır gəldim, oğul? Sən məni daşımali olduğun halda, niyə mənim çiyinlərimdə getdin, oğul? Səndən geridə qalan bir şərəfli bayrağıdır, bir də qızındır əlimdə qalanım. İkisi də son nəfəsimə qədər əmanətimdir. İki qanadım vardı. Sən adlı qanadım sındı, oğul. Elnazım yarama məlhəm olacaqmı zamanla?

Səni əvəz etməyəcək, amma ən azından sənin kimi qoxacaq, sənin kimi gülümsəyəcək, sənin kimi sarılacaq mənə. O ata sözünə, mənə oğul sözünə möhtac qalmış yarımçıq insan olacağıq daha. Nə günəş əvvəlki kimi doğacaq səhərimə, nə də yaz əvvəlki kimi gül-çiçək qoxacaq.

İndi açılan hər səhərimiz “Ah oğul” kəlməsi ilə başlayır. Zaman hər şeyin dərmanıdır deyirlər, axı mən dərman belə istəmədim ki, yalnız sənli günlərə möhtacam. Sən gələn yollara, sən açan qapıya möhtacam.

Həftələr, aylar keçib yoxluğundan, mənə hələ də səni gələcəksənmiş kimi gözləyirəm. Gəlmədiyini görüb, həsrətinə qatlana bilməyib, mən gəlirəm yanına. Danışib gülən balam indi bir daşdır. Mən danışiram sadəcə, mən söyləyirəm olanları sənə. Səssizliyindən məyus olub, beli bükük halda evimizə qayıdırəm. Burda da sənsən. Fəqət, bu dəfə daş deyil, cansız gülümsəyən şəkillərindir.

Sənsiz sabah açılmır, ansızın oyanıram, yuxumun gerçək olmağını, gerçəyin yuxu olmağını bilsən necə istərdim, oğul. Sənsizlik bizi elə betər hala salıb ki, görsən sən də təsəlli edərsən. Sonumuzu düşünə bilmirəm, oğul. Səni olmayan çiyinlərdə...

*Atalar ağlamaz deyirlər,
Necə ağlamayım?!
Mən şəhid atasıyam axı,
Qocalanda oğluma vəsiyyəət edəcəkdin,
Amma bu gün öz əlimlə onu qəbrə qoydum.*

*Atalar dayaqdır deyirlər,
Bundan sonra kimə dayaq olum.*

Daha o əllər kasıb daxmamızın qapısını açmayacaq.
Dərdlərimizi bizə unutduran üzü gülməyəcək.

*Atalar hər şeyə dözər deyirlər,
Onun nəfəsi olmayan dünyaya necə dözüm.
Hər kəs sanır ki, xoşbəxt atayam,
Oğlum Vətən uğrunda şəhid olubdur.*

*Hər ataya qismət olmaz deyirlər,
Qismətim alidir, amma gecələrim yuxusuz,
Həyatım onsuz...
Bir daha telefonuma ondan zəng gəlməyəcək,
Bir daha ona yeni ayaqqabılar ala bilməyəcəm,
Bir daha ata sözünü eşitməyəcəm...*

*Yaraları zamanla sağalar deyirlər,
Oğul yarası zamanla necə sağalsın axı?!*

QARDAŞIMIN ŞƏKLİ DİVARDA ASILDI, ANCAQ MƏN MİSMARI QƏLBİMDƏ HİSS EDİRƏM

Üçgünlük dünyanın ikinci günündəyəm sanki, qardaş. Nə ilk günün həvəsi qalıb, nə də ki, üçüncü günün qorxusu. Ümid təxirə salınmış məyusluqdur. Çox məyusam, hədsiz çox. Bu o deməkdir ki, sən adlı ümidim ölübümü artıq, qardaş!

Bir bile bilsən, ay qardaş, sənə birlikdə nə qədər həvəsimiz, arzumuz dəfn oldu o məzarında.

Mənim bəylik qalstukumun hazırlanması, gəlinimin belinə qırmızı lent bağlanması sənə məxsus olacaqdı, qardaş. Ümid ən son ölən hissidir deyirlər. İlk o hissimi öldürdün, qardaş!

Səndən yadigar qalan hər şey qəlbimi incidir. Yuxu olmasını o qədər çox istədim ki, bu yaşadıqlarımızın, anamın naləsinin, gəlinbacımın sənsiz məyus üzünün, atamın bükülmüş belinin. Oyanmaq istəyirəm sənə dolu bir günə. Qucağında Elnazını sevib, oxşadığın o möhtəşəm günlərə...

Ata sözündən başqa, digər bütün sözləri incədən, aram-aram öyrənməsi, söyləməsi qəlbimizi elə yandırır ki, ay Qardaş!

Allahdan başqa kiməsə möhtaclıq hissi olmaz deyə düşünmüşəm həmişə... O qədər sənsizləmişəm ki, hava, su qədər sənə möhtacam.

Fəsillərdən ən çox payızı sevdiyim halda, artıq bu fəsilə

dərin hüzn və nifrət duyuram. Yarpaqları ağacdən qopardığı kimi, səni də bizdən qopardı. Halbuki, sən qopmamalıydın bizdən. Yenincə pöhrələyən, günü-gündən yaşıllaşan incə bir budaqdın. İçinə yetərincə doldurmadığın həyat, qısa bir həyatdır. Necə ki, dənizə enməmiş bir gəmi, hələ gəmi deyilsə...

Sənə ölüm yaraşmırdı, Qardaş! Amma sən yaraşanı axtarıb tapdın. İndi bu ölüm, bu şəhidlik zirvəsi üstünə elə oturub, elə yaraşır ki, qardaş, görənlər heyran qalıb...

***Qardaş, qəlbimdəki sən adlı yara sızlar,
Amma anlamaz bunu yarasızlar.***

Belə bitəcəyini bilməzdim. Anamız sən gələn yollara, ayağın altına çiçək sərmək diləmişdi, nə bilərdik ki, o çiçəkləri məzarın üstə sərərik. Xəyallar sərhədsiz, gerçəklər sərhədli olduqda, iki dəfə incinir insan. Əvəzini baha ödəyərək topladığın həyatını yox bahasına bir zirvəylə dəyişdin. Sənin kimi qardaş gələ bilməz aləmə. Aləmi etdin, sən əsiri əlqəmə.

***Sən hamının pənahısan,
Şəbi eşqə mahisən.
Bu qədər tez batma,
Bax, dizim üstədir başın,
Qocalıbdır qardaşın.***

***Məni gözdən atma,
Heyif ki, murada yetmədin.
Hərəmə qayıtmadın,
Sındı belim, dur,
Mən adamsızam, Qardaş.***

M.Seyid Taleh

***

İndi sakit bir boşluğa sığınmaq istəyirəm. Səndən əvvəli, bizdən sonrakı kimi bir boşluğa.

“Gedirəm, Vətən məni gözləyir” dedin!

Sözlərin belə bitməməliydi, amma sən getdin... Kaş ki, dönsən və göz-gözü danışsaq.

Ən çox sən gedərkən ayrılıqdan qorxurdum. İnsanın qorxduğu başına gələrmiş. İndi səndən qorxsam, başıma gələrsənmi?!

İkimiz də sarılmışıq, sən torpağa, mən sənsizliyə, qızımıza? – O, yatır, yatarkən belə gülümsəyir, sənimi görür yuxusunda? – Bilmirəm ki...

Mənim həтта tibbin belə qapada bilmədiyi yaraları qara torpaq qapadırmı, cənnətdə olanım? Məncə yetərinə tərk edə bilməmişən məni, mən hələ də səni gözləyirəm.

Hər şey əvvəlki kimi qala bilsəydi, heç bir şey köhnəlməzdi. Yoxsa nə varlığına doyulardı, nə yoxluğuna dayanılır. Amma həyat bizdən bir bədəl istəyir. Uşaqlıq belə böyüməklə itirilən bir cənnət olur. Sən mənim uşaq qəlbimin uşaq sahibisən.

Ölsəm də qurtula bilməyəcəyim bir ruh bataqlığı: öncə eşqlə çarpdığın, sonra yara açdığın... Nə olur, qusuruma bax!.. Sevgili! Bax və gör əsərini!

Dünyaya sığa bilmirəm. söylə, neçə bədəndi yoxluğun!.. Sığındığım tək liman yadigarın olan Elnazdır.

Yaran çoxmu dərin idi? Çoxmuş... Səni uca şəhidlik zir-

vəsinə yetirəcək qədər çox dərinmiş. Bəs məndəki bu sızının izi, yarası niyə görünmür. Niyə içim yanır. Yaran nə qədər dərinsə şeirlər, mahnılarda o qədər deşər içini. Amma günah onlarda. İçində adının keçmədiyi, amma səni anladan nə çox bəstə varmış, Sevgili...

Şəhidsən sevdiyim. Sanki bir ölüm acısı çəkirəm. Bilir-sən, ölüm acısı qalanların çəkdiyi bir acıdır, ölənlərin deyil. baha getdin sən, sevgili... Zirvələrdə olacaq qədər, bəlkə də bir daha görüşməyəcək qədər baha! Bax ölümün belə keyfiyyəti var. Mirassız ölümlər, yaşarkən də ölüdürlər. Mirasın gözəl, sən gözlü Elnazımdır. Yoxluğunmu?

- O da bəzəyim olsun mənim ki, ən yaraşandır ömrümə.

Ölümünə sevdik. Bəli. Amma hansınızın, hansımıza məzar olacağını bilmədik. Kim kimin məzarında yatacaqdı? Ayrı məzarlarda yatan iki ayrı ölüyük indi. Mən səni ömrümün sonuna qədər yaşamaq istərkən, sən mənim ömrümün sonu oldun. Gedəcək heç bir yol yoxkən, bir yolçu kimi gözləmək elə çətin ki...

Elə çətin səndən göndərilmək...

Gözlədilən hər şey soyuyar deyirlər. Doğrudur bu, şəhidim? Doğruysa əgər, gözlədikcə daha çox yanmağımın səbəbi nədir?

Getməyəydin, şəhidim... İtirilmiş kimi hiss edirəm özümü sən gedəndən... Azalıram, əllərimi hara qoyacağımı bilmirəm. Boğazım düyümlənir, sancı gəlir ciyərlərimə, dözü bilmirəm.

Səni son dəfə görsəm kaş... Bitirsəm içimdəki həsrətini,

bu qədər çətin olmayacaqdı, sən ayrılmaq əmanətini yarıda, geridə qoyub sənə gəlməmək üçün şans dilə mənə, Şəhidim.

Sənin bənzərin yox idi yer üzündə, səndən gözəl gülüm-səyəni mənə...

Doymasam da, yarımçıq qalmış, fəqət nöqtəsi qoyulmuş sevgi dastanımsan. Əvvəllər fikir verməzdim sənə gözəlləşən hər şeyə. Sonra bütün dükanları gəzib, ətrinin iyini axtararkən anladım, sənin üçün dəli kimi darıxdığımı.

Son gedişində əvvəlcə heç ayrılmayacaq kimi, sonra heç qovuşmayacaq kimi gülümsəyərək sarıldığ. Sən həmişəlik uzaqlara getdin, mən həmişəlik uzaqlara baxdım.

İrəlilədiyim bir yol, ya da çatmaq üçün tələsdiyim bir yer yoxdur. Olduğum yerdə oturmuş, insanların vidalarını izləməkdən və səni düşünməkdən başqa bir şey yoxdur. Əvvəlim üçün mü darıxdım, yoxsa əvvəllər olduğum adamımı... Bilmirəm... Sanki ən çox özümə vida etmiş kimi yəm gedişinlə...

*Ölmədim deyirəm, nə bilim axı,
Bəlkə də mən sənsiz ölmüşəm elə,
Qəbirsiz, kəfənsiz ölmüşəm elə...*

(Ramiz Rövşən)

Həyatımda hər şeydən bir az "Sən" əskiksən. İndi bahar yoxdur deyə ağaclar sarı yarpaqlara məhkumdur. Sanki bütün rəqəmlər aramızdakı məsafəni ölçmək üçün var. Elə bil zaman səni mənə gətirən yollarda çarəsizdir. Çünki hansı

səmtə dönsəm, "sənsizlik" adlı çarəsizlik qarşılayır mənə. Yox, düşünmə yalnızlıq acısı çəkirəm. Halbuki, yalnız deyiləm mən. Sadəcə bütöv olmağım üçün bir az sən qədər əskikəm.

Bəzən mübarizə etmək çətinidir, mübarizə etmək istəyib, etməmək də. Yarım qalan "10 ilim", gəncliyim, tələbəliyim, ilk və son sevdiyim. Sığınacaq limanım idin, indi dalgaların çırpılarına quma çevirə bilməyəcək daşa dönmüşəm sənsiz. Bu dünyada mübarizədə udusaq, o dünyada da olsa qovuşacam sənə deyənəm. De! Hardasan? Mənim hekayəm mübarizə edib də, tamda qovuşduq xoşbəxtliyini yaşayınca bədbəxt sonlamı bitəcəkdi, Sevgili?!

Bəmbəyaz bir sənsizlik, sənsizlik adı nə olursa-olsun qırmızı yazılır divarlara. Bax! Səssizliyin səsimi bastırır, yalnızam.

O gün ansızın gəldin yuxuma...

"Keçmişimdə sən olacaqsan, amma gələcəyində mən olmayacam, sevgilim. Bir az daha döz solyanım, sağını, solunu toparlayıb gedəcəyəm bu eşqin... ölüm gələrkən ölməmişdim, mən səndən gedərkən ölmüşdüm, Gülüm.

Üstümə indidən lopa-lopa yağır yoxluğun. Oxşadığım saçlarının qoxusu yerinə axısı qalır əllərimdə. Aman sevgilim, külək vurmasın saçlarını... Hansı yana külək vursa, saçlarını sənsizlik acısı qəlbimi sökər. Boğazım sən adlanan bir loxmayla düyüm-düyüm tıxanıb.

Böyük bir "iz" düşdü ömrünə, bilirəm. Bir yazar deyib: "Gedərkən qiyməti qədərdir insanın yeri". Bax elə olsun.

Başını dik tut, Gülüm. Qızım sənə əmanətdir. Sənsə uca Tanrıma. Cənnətimdən. Deyirdim sənə xatırlarsan. Dünyayı dəyişməyəm saçının bir telinə. Dəyişdim, amma sevgilim. Bu da mənim vəfasızlığım olsun.

Ağzına bibər sürtülmüş bir uşaq kimi susqunam, fəqət bibər deyil, ürəyimə eşq sürtüldü bir az... Və bəs etdi məni bir ömür boyu susdurmağa.

Susdum, özümə belə susdum ölüm kimi gedərkən səndən. Vidasız getdim, gələcəm dedim, bağışla hər sözü-mü tutdum, bunu tuta bilmədim, Gülüm. Cəsarətdən daha qorxulu bir şübhə duymadım mən.

Duymadım və səndən başqasına doğrultmadım qəlbimi. Getdim. Ölmək ən rahatı, bəs sonrası?

Ah çiçəyim, görürəm səni, canım yanır. Səni izlədikcə, mənsizlik və sənə yüklədiyim məsuliyyət ağırını gəlir çiyn-lərinə. Bədi, daha özünü toparla, görmürsənmi canın çıxır, kökün quruyur. Qaldırmısan başını, günəşdən mədət umur-san, bax o günəş artıq sənə gülmür, o sönən günəş sənin köklərini qurudur, çiçəyim. Toparlanmağın, yenidən açma-ğın, yaşamağın üçün yağışa, Elnazımıza ehtiyacın varkən, ona möhtəkən sən hələ də günəşimi axtarırsan.

Ah çiçəyim, bir bax özünə, ölürsən mənsiz! Yarımçıq qalmış, yarımçıq yaşadığım ən gözəl xoşbəxtlik olaraq qalacaqsan. Ölümümə aşıqdim sənə, bütün səhvlərimin acığı-na, bütün çətinliklərin bahasına..."

İndi mən dərdimi izah edərkən danışmaq məcburiyyə-tində qalacam, sevgilim. Halbuki, sən məni danışmadan an-

layan, səs tonumdan əhvalımı bilənimdin. İndi bəs nə olub, niyə duymursan səssizliyimi? Hekayəmizin sonudur, amma mən hekayəmizin əvvəli üçün darıxmaqdan ölürəm... Pal-tom belə ağır gələrkən, necə daşıyacam sənsiz bu böyük dünyanı kürəyimdə....

*Niyə yanır bu ocaq,
Yanıb külü qalacaq.
Bimirəm nə olacaq,
Olanı – xatirədir.*

*Niyə çıxdıq yola biz,
Dəli olub bu dəniz.
Bir adadır sevgimiz,
Hər yanı xatirədir.*

*Qar yağır narın-narın,
Üzü gülür dağların.
O yaşıl yarpaqların
Solanı – xatirədir.*

*Gerçəkdi, yoxsa yalan,
Gəlib keçdi nə zaman.
Sevginin ömrü bir an,
Qalanı – xatirədir!*

(Baba Vəziroğlu)

Sənsiz həyat mənasızdır. Bütün həyatın mənalı olması mümkünsüzdür. Ölmədən əvvəl bir şey xatırlarıq və bunu gülümsəyərək edərik.

Söylə, sevgilim! Düşmənin naməd gülləsi icazə verdimi gülümsəməyə?

Elə böyük xətlər edirəm ki, səndən sonra... Səni mənədən çıxıb, əvvəl mənə sənə böldüm, nəticəni acılarım ilə topladım, sən ilə vuran qəlbimə sənsizliyi əlavə etdim, nə etdim, nə etsəm də, bir normal adam ola bilmədim. Çıxdığın hər yerin qapısını örtməklə tanınırdın, mənim qapım çırpılmasın deyə həmişə əlini qoyardın, bəs indi niyə o qapıya qəlbimi qoydun.

İlliklərimə qədər darıxmışam. İndi qapım döyülsə, qarşımda sən olsan... Yağış necə qucaqlayarsa dağı, elə qucaqlayaram səni hıçqırı-hıçqıra. On ilim, belə getməməliydin. Sənsiz yaşamağı bacarmazkən, öhdəsindən gəlirəm artıq deyəsən...

Sən uşaqlığım, 17 yaşındın mənim...

Uşaqlığım – indi mənə görsən, “yoxluğum nə edib sənə” deyib ağlardın. Və unutma ki, nə qədər uzaqda olursansa-ol, həmişə solumdasan. Yanımda gəzdirdiyim yalnızlığım san. Fəxri xiyabanda olanım, unutma, sadəcə bir “ah” uzağımdasan.

Sənin üçün çox ağlayıram, bir möcüzə olmasını, qayıtmağın üçün çox dualar edirəm. Qoxunu duyuram, səsini eşidirəm, hər yer sənsən mənim üçün. Həyatımın ilk baharıydın, payıza döndün, sapsarı yarpaq misalı oldun həyatımda. İndi yoxsan, boranlı-şaxtalı qışımı yaşayıram. Sən-

siz bahar gəlməsin, sən verdiyin çiçəklər daha açmasın. Sən verdiyin güllər solub mənə. Açmasın daha çiçəklər. Çünki çiçəyi alan mən olmağım incidir mənə. Axı çiçəkləri mən sevirdim. Məzarına gətirib düzmək yandırır mənə, halbuki sən alırdın, birini saçlarıma keçirib, digərini qoxladardın. İndi isə qoxlamıram belə... Sənə sevib sənsiz olan hər şeyə nifrət edirəm, Sevgilim. Elnazımız xaric. Günü-gündən böyüməsi, sən kimi gülümsəməsi sevindirir mənə, amma sənsiz sevinə bildiyim üçün özümə də nifrət edirəm, Sevgilim. Sevilməyi, sevinməyi öyrədənəm... Bağışla mənə...

Tərsimdən oyandım bu sabah. Güzgüyə baxmadım, saçlarıma daramadım, dərmanlarıma qəbul etmədim. Əlimə keçən paltarları geyinib özümü güclə qapıdan küçəyə atdım. Hər şey təsir etdi mənə bu sabah. Gülümsəyən insanlar, əl-ələ gəzişən sevgililər...

Boğazıma bir yumruq, acı dikildi bu sabah. Heç bir yerə sığmadım, hara gedəcəyimi bilmədim. Uşaqlığımızın keçdiyi o kollecın qarşısında gördüm, oturub bir küncdə izlədim bizi. Dırnağım qırıldı, hıçqıra-hıçqıra ağladım. Mən o qədər əmək sərf etmişdim, o qədər qayğı göstərdim sənə, niyə qırıldın dedim, ağladım. Sənə gəldim, sonra soyuqdan buz kimi idi məzarın, halbuki üşüyən əllərimi qızdıracağını sanaraq gəlmişdim. Heç şad belə deyildin sanki, eləcə ayağının altında oturub, çiçəklərini əllərimlə səliqəyə saldım.

Hər günümüz film kimi gözümün önündən keçdi bu sabah. Barmaq uclarımdan ürəyimə körpülər quran yazım, bütün yollar sənindir gəl, gələ bildiyin qədər...

Bir zəlzələ oldu bu sabah, mən xaric kimsənin hiss etmədiyi.

Dağıntılar altında qaldım bu sabah, ölmədim, amma yarım qaldım, Yarım...

*Bu dünya nərdi vandı,
Qalxanda mehribandı,
Enəndə nə yamandı.
Görüşdük pillələrdə,
Yolun yarısında biz.
Sən qalxırdın bu dəmdə,
Mən enirdim xəbərsiz.
Səni arzularına
Qaldırırdı nərdi vandan.
Məni xatirələrə
Endirirdi bu zaman.
Birimiz günçixana,
Birimiz günbatana.
Qalxa bilməzdim daha,
Nə o güc, nə o taqət,
Sən də enə bilməzdin.
Haqlı haqsız vermişdi,
Öz hökmünü təbiət.
Gərək ya da düşməyəydi,
Bu görüş heç araya.
Ya sən əvvəl gələrdin,
Ya mən sonra dünyaya.*

(Nəriman Həsənzadə)

***

Hər şey könlümcədir bu həyatda. Bircə sən odlanan o boşluğum dolmur. Dadını, qoxunu bilməsəm də, həsrətini çəkirəm, Atacan.

Hər məktəbdən evə gələrkən, yoldaşlarım kimi mənə də atamın qarşılamasını istərdim. Yenə anam burdadır. Məni heç tək qoymur, Ata!

Əslində tək qalmaq istəyəm bir gün. Niyəmi?! Xərclik pulumu toplamışam bir dəstə sən qoxulu çiçək alıb, xiyabana gəlmək istəyirəm. Bir azca sənənlə söhbətləşmək, dərdlərimi, uğurlarımı bölüşmək istəyirəm. İlk fürsətdə gələcəm, söz. Qorxma! Yolumu tanıyıram.

Evini çox sevirəm, Atacan. Sənə gəlməyəndə boşluqda ola bilirəm, "niyə atam yanımda deyil" belə deyirəm hərdən. Amma sənənin evinə, "Şəhidlik xiyabanı"na gəldikdə sənəzliliklə yanaşı "qürur" göz yaşları da bürüyür mənə. Sənənlə yanaşı sırada uyuyan əmiləri də görüb, təskinlik tapıram. Axı onların da övladları atasızdır.

Mənim və mənim timsalımda bütün uşaqların bugünkü gündə rahat yaşaması, təhsil alması, sağlam fikirli, sülhlü şəkildə yaşamağımız üçün canlarından keçən igid Atam və əmilərim. Mən və tarix sizi heç vaxt unutmayacağıq. Dünya durduqca sən də duracaqsan, Ata. Qəlbimdəsən. Bir yerlərdən mənə izlədiyini bilirəm, hiss edirəm. Adını həmişə uca tutacağıma və sənə layiq övlad olacağıma şərəfim və vicdanımla söz verirəm.

“Ata” – üç hərfdən ibarət sadə bir söz. Hətta o qədər sadədir ki, oxumanı öyrənən uşağa belə məktəbdə ilklərdə öyrədilir. Amma gəl ki, bir də mənim gözümlə, mənim dilimlə bax o kəlməyə. O üç hərfdən ibarət olan sözdə birlirsənmi nə qədər dərin hüzn, kədər, sevgi, həsrət, sənsizlik dayanır, Ata!

Bu kəlməni mən heç vaxt işlədə bilmədim. Bu sözün sevincini, məsuliyyətini, fərəhini yaşada bilmədin mənə, Şəhidim. Üzgünəm sənsiz. Böyümüşəm artıq, gördüyün o kiçik, gözəməyi belə bacarmayan, süd qoxulu qızcıqaz deyiləm. Artıq həyatın qoynuna atılmışam. Dostlarım da var. Anammi? Bəli, qoruyucu mələyim də yanındadır. Hər uğuruma sevinir sənə layiq qız kimi, alnıaçıq, məğrur, dik durmağı, kimsəyə möhtac olmadan yaşamağı bacaran məğrur bir vətəndaş yetişdirir.

Şəkillərdən tanıyıram səni, amma anam deyir ki, sənin kimi gülümsəyir, sənin kimi sevgi dolu baxıram ona.

Ata! Bir kitabda oxumuşdum: “Bir qız uşağı kiminsə şahzadəsi olmaya bilər, amma hər zaman öz atasının şahzadəsidir”.

Axı ata, mən sənin şahzadən ola bilmədim. Anam bilməsin, üzülər, ağlayar, aramızda sirr olsun. Yatdığın yerdə rahat yat, Ata. Məndən nigarən olma, Şəhidim Atam.

*Qızım, aldanma bu dünyanın göstərişinə,
Saçını hər tumarlayan sevməyir ki, saçını,
Səni hər qucaqlayan bilməyir ki, ağrını.*

*Biri kəsmək üçün qayçı gözləyir,
Biri zərbə üçün düz zamanını,
Sən düşünmə bu dünyanın dərini.
Nə qədər böyüsən də körpəsən, qızım,
Uzat məni bapbalaca əlini.
Danış mənə nağıllardan, rəyana sızım,
Yaddaşında olan simam,
Bir şəkildən xatirə.
Sənin üçün məhəbbət nə, sevgi nə?
Əllərinə mənim əlim olmayıb.
İndiyədək dodağından ata sözü çıxmayıb,
Böyüklük səndə qalsın, ay mənim kiçik qızım.
Mən üzr istəyirəm hər saçının dənindən,
Mən üzr istəyirəm yaşlı kirpiklərinə,
Mən üzr istəyirəm atasız dodağından.
Söyləyim ki, biləsən, sənsiz yox dadım-duzum,
Özünə yaxşı bax sən, ay mənim körpə quzum.
Əllərindən, gözlərindən, tellərindən öpürəm.*

MÜBARƏK ZİRVƏYƏ YETMİSƏN ELŞƏN

*Azərbaycanın bütövlüyü uğrunda gedən döyüşlərdə
mərdliklə vuruşaraq şəhid olan həmkəndlim
Elşən Müslümovun xatirəsinə ithaf etmişəm.*

Şəhadətin mübarəkdir, ay bala,
Qürur duyur ata, süd verən ana.
Cəbhədə bir kəsdən qalmanın dala,
Döyüşlərdə öndə getmisən, Elşən,
Əbədiyyəti fəth etmisən, Elşən.

Doğma Kalvamızın çox mərd igidi,
Vətənin əbədi yaşar şəhidi.
Şəhidliyin xalqa, yurda sevgidi,
Əbədiyyəti fəth etmisən, Elşən,
Mübarək zirvəyə yetmisən, Elşən.

O elə bir zirvə, gözlə görünməz,
O zirvəyə heç kəs yüksələ bilməz.
Yüksələn bir daha aşağı enməz,
Bəlkə də zirvəni ötmüsən, Elşən,
Mübarək zirvəyə yetmisən, Elşən.

Şəhidlik heç kəsə olmayır qismət,
Şəhidlik ar-namus, qeyrət və ismət.
Şəhidlik vətənə, xalqa məhəbbət,

Əlif, Polad yolu getmisən, Elşən,
Ən ali zirvəyə yetmisən, Elşən.

Ay oğul, gəzsəm də bütün cahanı,
Sənə bənzər igid oğul de, hanı?
Candan artıq sevdin Azərbaycanı,
Behiştə kök salıb, bitmisən, Elşən,
Mübarək zirvəyə yetmisən, Elşən.

Vəfalı yar yaşayacaq üzü ağ,
Elnazın səninlə qürur duyacaq.
Allahımız etsin onu min budaq,
Elə bilmə qəlblərdən itmisən, Elşən,
Sən əbədiyyətə yetmisən, Elşən.

Arxayın yat, yaddan çıxmıyacaqsan,
Dostlar səninlə qəlb sıxmayacaqsan.
Qürur duy, əbədi yaşayacaqsan,
Sanma kimsəsizsən, yetimsən, Elşən,
Cənnətdə kök salıb bitmisən, Elşən.

Əziz Kalvalıyam, edirəm dua,
Arzu-niyyətimi Allahım duya.
Ən ali zirvəni əbədi qıya,
Vətəninə xidmət etmisən, Elşən,
Mübarək zirvəyə yetmisən, Elşən.

Əzizağa Kalvalı

ŞƏHİDLƏRİN RUHU SİZƏ ƏMANƏT

Ey yurddaşım, asta dolan o yerdə,
O torpaqda şəhidimin qanı var.
Son nəfəsdə "Vətən sağ olsun" deyən,
Arzuların qurban edən anı var.

Daş olubdur şəhidimin yastığı,
Sən əzizlə hər qayanı, hər daşı.
Doğmaları hər yadına düşəndə,
Üzərinə süzülübdür göz yaşı.

Gülüstana çevir sən o torpağı,
Cənnət ətri gəlsin gül-çiçəyindən.
Şəhidimin al qanıyla sulanan
Baxışları gülsün qoy ləçəyindən.

Vətən intizarlı əziz yurddaşım!
O yerlərdə sən yarat gözəl həyat.
Yurdun hər yerindən orda can qoyan,
Şəhidlərin ruhu sizə əmanət!

Minirə Dadaşqızı

ŞƏHİD ƏSGƏR

*Kalva kəndinin cəsur oğlu şəhid
Elşən Müslümovə həsr edirəm*

Şəhid əsgər, əbədi alovlanan,
Gur ocağa bənzədirəm mən səni.
Gənc nəslin yollarına nur saçan,
Bir mayağa bənzədirəm mən səni.

Azadlığa, hüriyyətə əsaslanan,
Üç rənglə ay-ulduzla cilalanan.
Şuşada, Ağdərədə dalğalanan,
Bu bayrağa bənzədirəm mən səni.

İllərlə ayrılıq yolları bağlı,
"Cıdır düzü", "Xarı bülbul" soraqlı.
Can qoyduğun "Cənnət məkan" torpaqlı,
Qarabağa bənzədirəm mən səni.

Qartalları qanad açıb qıylayan,
Qayasına insan əli çatmayan.
Zirvəsindən günəş qalxıb parlayan,
Uca dağa bənzədirəm mən səni.

Həyat kitabının səndən yazılan,
Yarısı səadət, yarısı hicran.
Arzuların yazılmayıb yarım qalan,
Ağ varağa bənzədirəm mən səni.

Ləyaqətli haqdan iman diləyən,
Xoş niyyətli, şirin dilli, güləyən.
Gecə-gündüz arzulasaq gəlməyən,
Bir qonağa bənzədirəm mən səni.

Elşən Əzizoglu

BƏS NİYƏ TEZ GETDİN SƏN ARAMIZDAN

Qohumlar içində vardı öz yerin,
Bəs niyə tez getdin sən aramızdan?
Eliş qoyulmuşdu sənin ləqəbin,
Sən ki, ayrılmazdın doğmalarından,
Bəs niyə tez getdin sən aramızdan?

Yaşın az olsa da tay-tuş içində,
Hörmətlə sayırdılar səni hər evdə.
İgid bir ad qoydun Kalva elində,
Qeyrət timsaliydın el-obamızdan
Bəs niyə tez getdin sən aramızdan?

Açıq döyüşlərə girərdin hər an,
Dostların deyərdi sənə komandan.
Aldı aramızdan səni Yaradan,
Nə qədər zalımmış, zalımmış dövran,
Bəs niyə tez getdin sən aramızdan?

Yox-yox, ölməmişən, sən yaşayırsan,
Bir döyüş əmrinə sən də hazırsan.
Gözləyir qohumlar, söylə hardasan?
Bizi intizarda yaman qoymusan...
Bəs niyə tez getdin sən aramızdan?

Ədalət yolunda inamla durub,
Hər an xatirənlə yatıb oyanıb.
Neçə xatirələr adına salıb,
Yenə də bizlərə gözəl qardaşsan,
Bəs niyə tez getdin sən aramızdan?

Ağdərədə ömrünü tamam elədin,
Qızından ayrıldın, axı neylədin.
Göynətdin ürəyini qardaş Rövşənin,
Sən ki, ayrılmazdın qohumlarından,
Bəs niyə tez getdin sən aramızdan?

Əmisi oğlu Müslümov Müslümdən əziz xatirəsinə

ŞƏHİD ELŞƏN

Bu payız ömrümdə əbədi qaldı,
Taleyim çiçək tək soldu, saraldı.
Yarın yollarına həsrət iz saldı,
Dönüşü olmadı getdiyi yolun,
Cansız bədəninə sarıldı qolum.

Ürəyim cismi tək yaraya döndü,
Bir anda evimin işığı söndü.
Ruhum ardı ilə dərddən süründü,
Mən yarı, yarımşa Vətəni sevdi,
Elşən bu Vətənə canını verdi.

Hələ "ata" sözün deməyən bala,
Aldı ürəyindən sağalmaz yara.
Gözləri dikilər sonsuz yollara,
Atasız böyüyər körpə Elnazım,
Özüylə böyüdər həsrətin qızım.

Manya Səxavətqızı

ŞƏHİD ELŞƏN

Vətənə ömrünü bağışlayana,
Bizim hədiyyəmiz nə ola bilər?
Vətən şəhidinin cənnət dünyası,
Bəndələr hər zaman özünə dilər.

Haqqın ödənməzdi, şəhidim Elşən,
Vətən həsrətindən qurtardın bizi.
Sizin sayənizdə illərdən sonra,
Təbəssümlə baxır vətənin gözü.

Ancaq gəlmədiyiniz yolların üstə,
Hər gün yaş çiləyir səni sevənlər.
Şirin xatirə tək yaddaşlardadır,
Sənin var olduğun o gözəl günlər.

Hər dəfə ad günün çatdığı zaman,
Ümidlər, arzular dilə gələrdi.
Ötən yaş gününün son olduğunu,
Doğmalar, əzizlər hardan bilərdi?!

Bu dəfə fərqlidi gələn yeni yaş,
Ömrünə calanmır fani dünyada.
Cənnətdə ilk yaşın mübarək, şəhid,
Layiq görülmüsən şəhid tək ada.

Manya Səxavətqızı
02.09.2021

QIZIM

*Şairə Manya Səxavətqızının şəhid Elşənin qızı Elnazın
bir yaşına ithaf etdiyi şeir*

Qızım, mənsiz bitir sənin ilk yaşın,
Ruhumla telini oxşayıram mən.
Sanmaki mən səndən uzağam, qızım,
Sənləyəm heç zaman çəkmə qüssə-qəm.

Bilirəm böyüyüb dərk elədikcə,
Sıxacaq qəlbini ata həsrəti.
Bəlkə də çox zaman dilə gətirib,
Heç sevməyəcəksən sən bu qisməti.

Sənlə böyüsə də, kədərini, qəmin,
Sınma bu həyatda, gözəl Elnazım.
Sən şəhid atanın yadigarısan,
Sənlə bağlıydı ən gözəl arzum.

Daha həyatına mənsiz gələcək,
Bir-bir əvəzlənən çox aylar, illər.
Ananın əlini buraxma, qızım,
Ona ümid olsun körpəcə əllər.

ŞƏHİD ELŞƏN

Oğul, səni yola saldım,
Gülər üzlə, həm fərəhlə.
Hamı kimi öyünürdüm,
Elşən, mən də sənin ilə.

Eşidirdik biz cəbhədən,
Etdiyiniz hücumları.
Bunu ancaq edə bilər,
Kasıb-kusub oğulları.

Tez-tez xəbər öyrənirdik,
Sizin cəbhə bölgənizdən.
Deyirdilər siz qovursuz,
Erməni hayların bizdən.

Sənin haqda öyrəndiyim,
Mənim üçün bəsmi edər.
Səni mən tanıdığım,
Mənə olub dünya qədər.

Çox etmişən qəhrəmanlıq,
Bunu kimsə dana bilməz.
Sənin bu gün olmamağın,
Ümidimi qıra bilməz.

Hələ gözüm səni gəzir,
Cavanların arasında.
Bu gün səni görəmmirəm,
Öz dostların arasında.

Qalib Ağsu

ELNAZIM

Sən mənim baharım, sən mənim yazım,
Könlümdə bəstəsən, dildə avazım.
İstədim adına bir şeir yazım,
Şəhid yadigarı, körpə Elnazım.

Atan Elşən şəhid oldu-olalı,
Qəlblərimiz ondan sonra yaralı.
Biz səni sevirik, elli-obalı,
Şəhid yadigarı, körpə Elnazım.

Vətən üçün fəda etdi canını,
Tərk elədi həm səni, həm yarını.
Sənin atan bu elin qəhrəmanı,
Şəhid yadigarı, körpə Elnazım.

Babanın, nənənin könlün ovudan,
Anasının göz yaşını qurudan.
Kömək olsun sənə uca yaradan,
Şəhid yadigarı, körpə Elnazım.

Umbayev Faiq

GÜNƏŞİN QIZI

Atan səni çox sevir,
Hər nə yazsam, az bala.
Bax, atan sənə deyir,
Çiçək balam, naz balam.

Sən ocaqsan közümə,
Diqqət elə sözümə.
Sevincini gözümə,
Gülüşünlə yaz bala.

Mən xoşbəxtəm, el şəndi,
Sənə yazdım hər bəndi.
Atan şəhid Elşəndi,
Gülümsə Elnaz bala.

Manaf Kərimov

ELŞƏNİM

Qucağım boş qalıb yaman, Elşənim,
Quruyub bağ-bağcam, solub gülşənim!
Susub bəxtəvərim, danışır şərim,
Hardasan a məni dərddə salanım,
Ömrümü, günümü məndən alanım!
Sən ey vətən aşiqi, qəhrəman Şəhid Elşən

Dedin vətən dardadır, qoyub getdin Elnazı,
Bilmədin ki, ömrünə nədir yazılan yazı.
Dedin vətən bizimdir, ya şəhidik, ya qazi,
Sən ey vətən aşiqi, qəhrəman Şəhid Elşən.

Nəzrinə söyləmişdin, axı geri gələcəm,
Həm səni, həm Elnazı ömür boyu sevəcəm.
Səninlə mən sevinib, sizinlə də güləcəm,
Sən ey vətən aşiqi, qəhrəman Şəhid Elşən.

O üç rəngli bayraqa, bəzəmişdin evi sən,
Zarafatla dedin ki, bəlkə, şəhid oldum mən.
Zarafat gərçək oldu, bilirdin sən deyəsən,
Sən ey vətən aşiqi, qəhrəman Şəhid Elşən.

Babək Tovuzlu

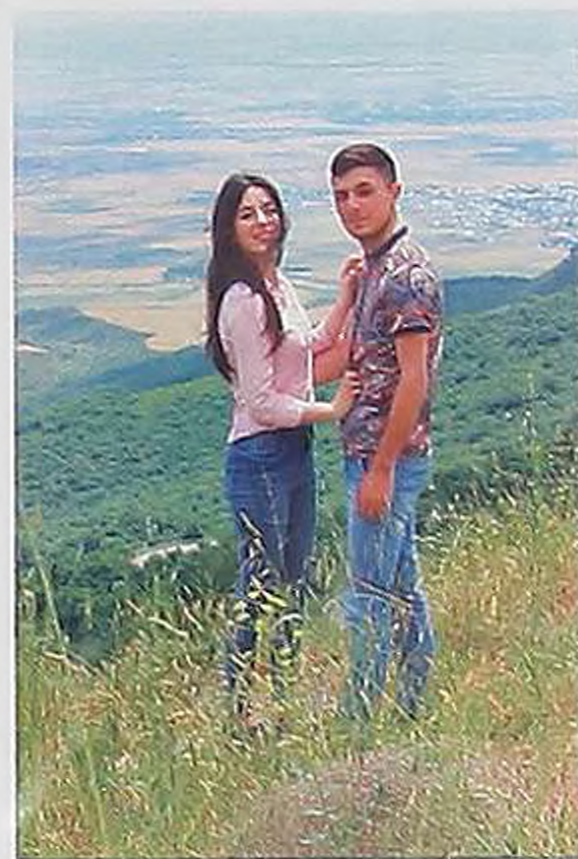

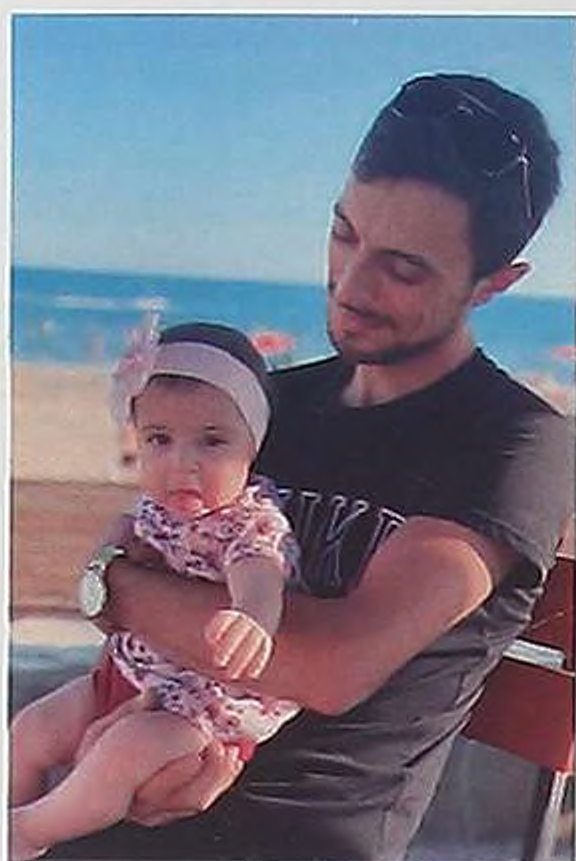

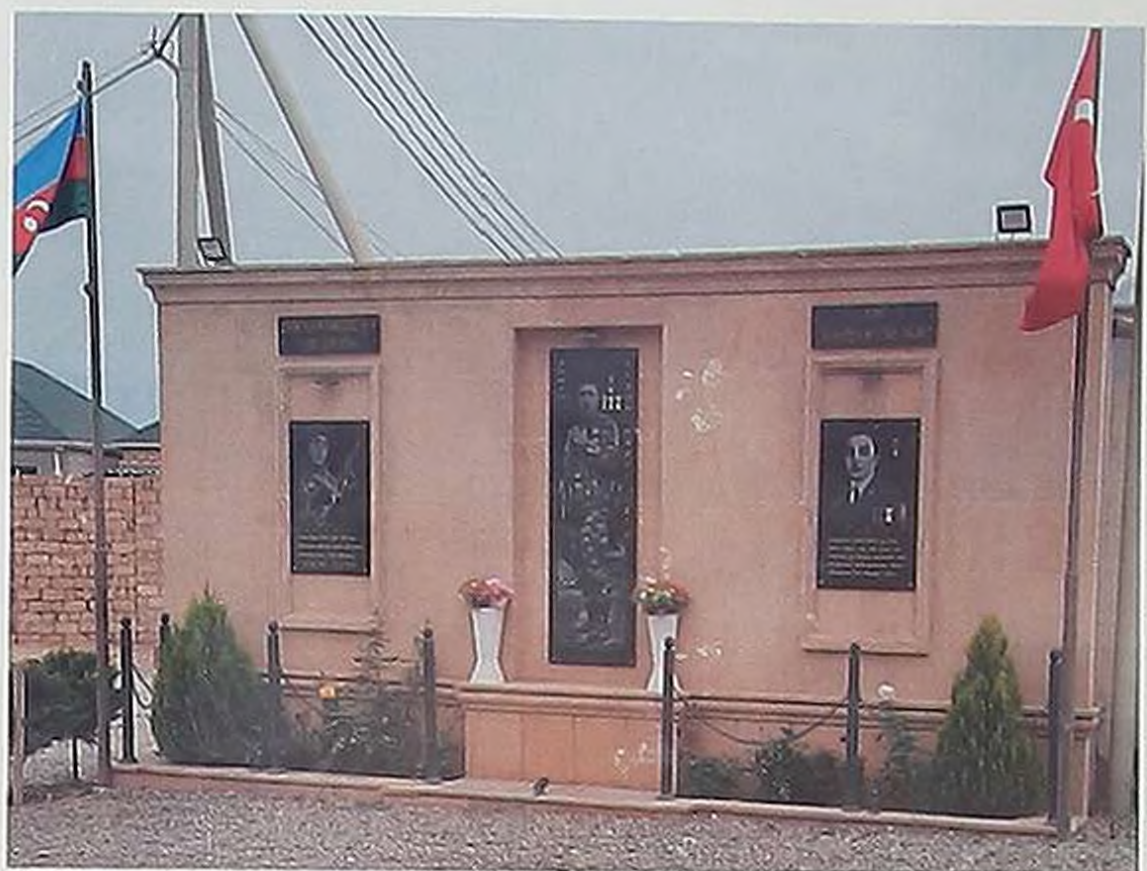

~~~~~ Hər iki dünyada cənnət mələyim ~~~~~

OĞUL

Yaşamağa yoxdur həvəs,
Boğuluram, çatmır nəfər.
Dünya mənə olub qəfəs,
Sənsiz yandım, bitdim, oğul,
Məni yıxdın, getdin, oğul!

Faiq Umbayev

ŞƏHİD ÖVLADI

Düşmən yurdumuzu tapdaladıqca,
Ərşə ucalırdı atəşi, odu.
Elşəntək mərdlərin qan bahasına,
Ana vətənimizin bitdi fəryadı,
Sən qürurla yaşa, şəhid övladı.

Onlar vətənünə verdi canların,
Elimiz unutmaz mərd insanların.
Elnaz, ata kimi qəhrəmanların,
Heç zaman qəlblərdən silinməz adı,
Sən qürurla yaşa, şəhid övladı.

Deyərdi, mələyim, Elnazım, balam,
Deyərdi, ürəyim, sən arzum, balam.
Deyərdi, çiçəyim, sən yazım, balam,
Həyatında bal tək qalacaq dadı,
Sən qürurla yaşa, şəhid övladı.

Elnaz, istəyinə çatıbdı atan,
Elin nışgilini atıbdı atan,
Vətənin qoynunda yatıbdı atan,
Qovub yurdumuzdan düşməni, yadı,
Sən qürurla yaşa, şəhid övladı.

Qanlı döyüşlərdə verib bəlasın,
Mənfur düşmənlərdən aldı qisasın.
Dağıtdı ordumuz çaqqal yuvasın,
Diz çöküb düşmənlər etdi imdadı,
Sən qürurla yaşa, şəhid övladı.

Qəşəm Rəcəbli

VƏTƏN ÖVLADI

Coşurdu Elşənin köksündə qəlbi,
Vətən sevgisiylə hey çağlayırdı.
Düşmən tapdağında olan Qarabağ,
İgid qəhrəmanın sorağlayırdı.

Atıldı döyüşə bir aslan kimi,
Yazdı öz qanıyla zəfər dastanını.
Elşən canın belə əsirgəmədi,
Azadlığı üçün Azərbaycanın.

Vətən igid oğlun unutmayacaq,
Şərəf tarixinə yazacaq adın.
O bütün bir xalqın fəxri olacaq,
Qürurla anacaq vətən övladın...

Rəcəbli Qəşəm

XATİRƏLƏRİM YORULUB, ÜSTÜNDƏN ZAMAN KEÇİB

Həmyaşdım Qarabağ müharibəsi bitməyəcək sanırdım.
“Qarşı tərəf atəşkəsi bu gün də pozub”, “Bu ədalətsizliyə
dünya birliyi hələ də dözür” cümlələri ilə su misalı axdı büt-
tün ömrümüz. Lakin bitdi! Necəmi?

Körpə Elnaz qızımız daxil olmaqla onun timsalında
minlərlə körpələrin bir daha “ata” sözünə, “ata” nəvazişinə
həsrət qalması ilə.

44 gün sürən bu müharibə tarixə qızıl hərflərlə yazıl-
sa da, anaların bağrına ağrıyla yazıldı. Geriyə sadəcə şəhidin
libası, ordeni, müqəddəs bayrağı qaldı. Bir də körpə balaları
qaldı əgər o da varsa...

Oxucularımdan bir kiçicik xahişim var. Bir zəhmət,
gəzərkən bu torpaqlarda astadan gəzin. Çünki bu torpaqda
Şəhidim yatır.

Gülərkən astadan gülün. Çünki bu evdə Şəhid anası ağ-
layır.

Bayramlarımızı təmtəraqla qeyd etməyə, çünki bir
daha bayram süfrəsi qurmayan xanımlar var.

Bizim körpələr əyləncə mərkəzlərində oynayarkən,
boynu bükük məsum körpələr var.

Hamımızın vicdanında, ruhunda 30 ilin xəcalət hissini
bizdən azad etdilər. Onların canı, qanı bahasına məğrur, qa-
lib bir ölkənin vətəndaşlarıyıq.

Alnımızdan xəcalət tərini silən, başımızı yerə əymək-

dən xilas edən şəhidlərimiz, ümidvaram ki, ruhunuz şad halda uyuyacaqsınız.

Suqovuşanı Vətənə qovuşduran igid, heyf ki, özün körpənə qovuşa bilmədin. Bu da bizim sənin və sənin kimi şəhid qardaşlar qarşısında utancımız olsun.

Sizin qanınız bahasına zəfər çaldığınız torpaqlarda övladlarısnızı gözəl gələcəklə təmin etməkdə yardımçı olmaq biz vətəndaşların borcudur.

Təşəkkürlər gözlərini əbədi olaraq dünyaya yuman Şəhid qardaşımız Elşən!

Təşəkkürlər oğlunun qoxusunu bir daha duya bilməyən Şövqiyyə ana!

Təşəkkürlər oğul dərindən beli bükülən Habil ata!

Təşəkkürlər "Ata" deyə bilməyəcək körpə Elnazım!

Təşəkkürlər həyat yoldaşını bir daha qucaqlaya bilməyəcək Nəzrin xanım!

Haqqınızı halal edin bizlərə. Dərdinizə şərik olub, öz dərdim kimi hiss edirəm. Sizin acılarınızdan dilinizə gətirə bilmədiyiniz, düşüncələrinizi, hisslərinizi ağ və rəq üzərində əbədləşdirməyə, əks etdirməyə çalışdım. Şövqiyyə ananın istəyi ilə nəşr olunan bu kitabda Şəhidimiz sönməz ulduz olaraq daim qəlblərdə qalacaq.

Bu yazıları Şövqiyyə ananın, Nəzrin xanımın yarasına azca da olsa məlhəm olarsa, nə xoş mənə...

Redaktor Abduləliyeva Şəhanə Zahid qızı

MÜNDƏRİCAT:

"Şəhid Elşən Müslümovun xatirəsinə"	3
Ömrümə doğan günəşin cəhənnəm atəşinə dönüşünü izlədim yoxluğunda.....	13
Qardaşımın şəkli divarda asıldı, ancaq mən mismarı qəlbimdə hiss edirəm	27
Mübarək zirvəyə yetmisən Elşən.....	42
Şəhidlərin ruhu sizə əmanət.....	44
Şəhid əsgər.....	45
Bəs niyə tez getdin sən aramızdan.....	47
Şəhid Elşən.....	49
Şəhid Elşən.....	50
Qızım.....	51
Şəhid Elşən.....	52
Elnazım	54
Günəşin qızı	55
Elşənim	56
Oğul.....	57
Şəhid övladı	58
Vətən övladı.....	60
Xatirələrim yorulub, üstündən zaman keçib	61

Nəşriyyat direktoru: İsmayıl Nərimanoğlu

Kitab hazır depozitvlərdən istifadə edilərək
“Maarif” nəşriyyatının mətbəəsində çap edilmişdir.

Çapa imzalanıb: 12.05.2023.

Nəşrin formatı: 60x84 1/16.

Şərti çap vərəqi:4.

Tiraj: 200.

Şəhid Elşən Habil oğlu
02.09.95-13.10.2020

SUQOVUŞAN

